

Chapter 1 - Trance

atha yogaanushaasanam .1.

yogashchittavRRittinirodhaH .2.

tadaa draShTuH svaruupe.avasthaanam.3.

vRRittisaaruupyamitaratra.4.

vRRittayaH pa~nchatayyaH kliShTaa.akliShTaaH.5.

pramaaNaviparyayavikalpanidraasmRRitayaH.6.

pratyakShaanumaanaagamaaH pramaaNaani. 7.

viparyayo mithyaaaj~naanamatadruupapратиShTham .8.

shabdaj~naanaanupaatii vastushuunyo vikalpaH.9.

abhaavapratyayaalambanaa vRRittirnidraa.10.

anubhuutaviShayaasampramoShaH smRRitiH.11.

abhyaasavairaagyaabhyaa.m tannirodhaH.12.

tatra sthitaui yatno.abhyaasaH.13.

sa tu diirghakaalanairantaryasatkaaraasevito dRRiDhabhuumiH.14.

*dRRiShTaanushravikaviShayavitRRiShNasya vashiikaarasa.mj~naa
vairaagyam.15.*

tatpara.m puruShakhyaaterguNavaitRRiShNyam.16.

vitarkavichaaraanandaasmitaaruupaanugamaatsampraj~naataH.17.

viraamapratyayaabhyasapuurvaH sa.mskaarasheSho.anyaH.18.

bhavapratyayo videhaprakRRitilayaanaam.19.

shraddhaaviiryasmRRitisamaadhipraj~naapuurvaka itareShaam.20.

tiivrasa.mvegaanaamaasannaH.21.

mRRidumadhyaadhimaatratvaattato.api visheShaH.22.

iishvarapraNidhaanaadvaa.23.

*kleshakarmavipaakaashayairaparaamRRiShTaH puruShavisheSha
iishvaraH.24.*

tatra niratishaya.m sarvaj~nabijam.25.

sa eShaH puurveShaamapi guruH kaalenaanavachChedaat .26.

tasya vaachakaH praNavaH.27.

tajjapastadarthabhaavanam.28.

tataH pratyakchetanaadhigamo.apyantaraayaabhaavashcha.29.

*vyaadhistyaaanasa.mshayapramaadaalasyaaviratibhraantidarshanaala
bdhabhuumikatvaanavasthitatvaani
chittavikShepaaste.antaraayaaH.30.*

*duHkhadaurmanasyaa~Ngamejayatvashvaasaprashvaasaa
vikShepasahabhavaH.31.*

tatpratiShedhaarthamekatattvaabhyaasaH.32.

*maitriikaruNaamuditopekShaaNaa.m
sukhaduHkhapuNyaapuNyaviShayaaNaa.m
bhaavanaatashchittaprasaadanam.33.*

prachChardanavidhaaraNaabhyaa.m vaa praaNasya.34.

viShayavatii vaa pravRRittirutpannaa manasaH sthitinibandhanii.35.

vishokaa vaa jyotiShmatii.36.

viitaraagaviShaya.m vaa chittam.37.

svapnanidraaj~naanaalambana.m vaa .38.

yathaabhimatadhyaanaadvaa .39.

paramaaNuparamamahattvaanto.asya vashiikaaraH.40.

*kShiiNavRRitterabhijaatasyeva maNergrahiitRRigrahaNagraahyeShu
tatsthatada~njanataa samaapattiH. 41.*

*tatra shabdarthaj~naanavikalpaiH sa~NkiirNaa savitarkaa
samaapattiH.42.*

*smRRitiparishuddhau svaruupashuunyevaarthamaatranirbhaasaa
nirvitarkaa.43.*

*etayaiva savichaaraa nirvichaaraa cha suukShmaviShayaa
vyaakhyaataa.44.*

suukShmaviShayatva.m chaa.a.ali~Ngaparyavasaanam.45.

taa eva sabiijaH samaadhiH.46.

nirvichaaravaishaaradye.adhyaatmaprasaadaH.47.

RRitambharaa tatra praj~naa.48.

*shrutaanumaanapraj~naabhyaamanyaviShayaa
visheShaarthatvaat.49.*

tajjaH sa.nskaaro.anyasa.nskaarapratibandhi.50.

tasyaapi nirodhe sarvanirodhaannirbiiijaH samaadhiH.51.

Chapter 2 - Means

tapaHsvaadhyaayeshvarapraNidhaanaani kriyaayogaH.1.

samaadhibhaavanaarthaH kleshatanuukaraNaarthashcha.2.

avidyaa.asmitaaraagadveShaabhiniveshaaH pa~ncha kleshaaH.3.

avidyaa *kShetramuttareShaa.m*

prasuptatanuvichChinnodaaraaNaam.4.

anityaa.ashuchiduHkhaa.anaatmasu

nityashuchisukhaa.a.atmakhyaatiravidyaa.5.

dRRigdarshanashaktyorekaatmatevaasmitaa.6.

sukhaanushayii raagaH.7.

duHkhaanushayii dveShaH.8.

svarasavaahii viduSho.api tathaa ruuDho.abhiniveshaH.9.

te pratiprasavaheyaaH suukShmaaH.10.

dhyaanaheyaastadvRRittayaH.11.

kleshamuulaH *karmaashayo*
dRRiShTaadRRiShTajanmavedaniiyaH.12.
sati muule tadvipaako jaatyaaayurbhogaaH.13.
te hlaadaparitaapaphalaaH puNyaapuNyahetutvaat.14.
pariNaamataapasa.mskaaraduHkhairguNavRRittivirodhaachcha
duHkhameva sarva.m vivekinaH.15.
heya.m duHkhamanaagatam.16.
draShTRRidRRishyayoH sa.myogo heyahetuH.17.
prakaashakriyaasthitishiila.m *bhuutendriyaatmaka.m*
bhogaapavargaartha.m dRRishyam.18.
visheShaa.avisheShali~Ngamaatraa.ali~Ngaani guNaparvaaNi.19.
draShTaa dRRishimaatraH shuddho.api pratyayaanupashyaaH.20.
tadartha eva dRRishyasyaatmaa.21.
kRRitaartha.m *prati* *naShTamapyanaShTa.m*
tadanyasaadhaaraNatvaat.22.
svasvaamishaktyoH svaruupopalabdhihetuH sa.myogaH.23.
tasya heturavidyaa.24.
tadabhaavaatsa.myogaabhaavo haana.m taddRRisheH kaivalyam.25.
vivekakhyaatiraviplavaa haanopaayaH.26.
tasya saptadhaa praantabhuumiH praj~naa.27.
yogaa~NgaanuShThaanaadashuddhikShaye
j~naanadiiptiraavivekakhyaateH.28.
yamaniyamaa.a.asanapraaNaayaamapratyaahaaradhaaraNaadhyaan
asamaadhayo.aShTaava~Ngaani.29.
ahi.msaasatyaasteyabrahmacharyaaparigrahaa yamaaH.30.
jaatideshakaalasangamayanavachChinnaaH *saarvabhaumaa*
mahaavratam.31.

*shauchasantoShatapaHsvaadhyayeshvarapraNidhaanaani
niyamaaH.32.*

vitarkabaadhane pratipakShabhaavanam .33.

*vitarkaa hi.msaadayaH kRRitakaaritaanumoditaa
lobhakrodhamohapuurvakaa mRRidumadhyaadhimaatraa
duHkhaaj~naanaanantaphalaa iti pratipakShabhaavanam.34.*

ahi.msaapratiShThaayaa.m tatsannidhau vairatyaagaH.35.

satyapratiShThaayaa.m kriyaaphalaashrayatvam.36.

asteyapratiShThaayaa.m sarvaratnopasthaanam.37.

brahmacharyapratiShThaayaa.m viiryalaabhaH.38.

aparigrahasthairye janmakathantaasambodhaH.39.

shauchaatsvaa~Ngajugupsaa parairasa.msargaH.40.

*sattvashuddhisaumanasyaikaagryendriyajayaatmadarshanayogyatvaa
ni cha.41.*

santoShaadanuttamaH sukhalaabhaH.42.

kaayendriyasiddhirashuddhikShayaattapasaH.43.

svaadhyayaadiShTadevataasamprayogaH.44.

samaadhisiddhiriishvarapraNidhaanaat.45.

sthirasukhamaasanam .46.

prayatnashaithilyaanantasamaapattibhyaam.47.

tato dvandvaanabhighaataH.48.

tasminsati shvaasaprashvaasayorgativichChedaH praaNaayaamaH.49.

*baahyaabhyantarastambhavRRittirdeshakaalasa.mkhyaabhiH
paridRRiShTo diirghasuukShmaH.50.*

baahyaabhyantaraviShayaakShepii chaturthaH.51.

tataH kShiiyate prakaashaavaraNam.52.

dhaaraNaasu cha yogyataa manasaH.53.

*svaviShayaasamprayoge chittasvaruupaanukaara ivendriyaaNaa.m
pratyaaahaaraH.54.*

tataH paramaa vashyatendriyaaNaam.55.

Chapter 3 - Attainments

deshabandhashchittasya dhaaraNaa.1.

tatra pratyayaikataanataa dhyaanam.2.

tadevaarthamaatranirbhaasa.m svaruupashuunyamiva samaadhiH.3.

trayamekatra sa.myamaH.4.

tajjyaat praj~naalokaH.5.

tasya bhuumiShu viniyogaH.6.

trayamantara~Nga.m puurvebhyaH.7.

tadapi bahira~Nga.m nirbijasya.8.

*vyutthaananirodhasa.mskaarayorabhibhavapraadurbhaavau
nirodhakShaNachittaanvayo nirodhapariNaamaH.9.*

tasya prashaantavaahitaa sa.mskaaraat.10.

*sarvaarthataikaagratayoH kShayodayau chittasya
samaadhipariNaamaH.11.*

*tataH punaH shaantoditau tulyapratyayau
chittasyaikaagrataapariNaamaH.12.*

*etena bhootendriyeShu dharmalakShaNaavasthaapariNaamaa
vyaakhyaataaH.13.*

shaantoditaavyapadeshyadharmaanupaatii dharmii.14.

kramaanyatva.m pariNaamaanyatve hetuH.15.

pariNaamatrayasa.myamaadatiitanaagataj~naanam.16.

*shabdarthapratyayaanaamitaretaadhyasaatsa.mkarastatpravibhaa
gasa.myamaatsarvabhutarutaj~naanam.17.*

sa.mskaarasaakShaatkaraNaat puurvajaatij~naanam.18.

pratyayasya parachittaj~naanam.19.

na cha tat saalambana.m tasyaaviShayiibhuutatvaat.20.

*kaayaruupasa.myamaattadgraahyashaktistambhe
chakShuShprakaashaasamprayoge.antardhaanam.21.*

*sopakrama.m nirupakrama.m cha karma
tatsa.myamaadaparaantaj~naanamariShTebhyo vaa.22.*

maitryaadiShu balaani.23.

baleShu hastibalaadiini.24.

*pravRRittyaa.a.alokanyaasaatsuukShmavyavahitaviprakRRiShTaj~na
anam.25.*

bhuvanaj~naana.m suurye sa.myamaat.26.

chandre taaraavyuuhaj~naanam.27.

dhruve tadgatij~naanam.28.

naabhichakre kaayavyuuhaj~naanam.29.

kaNThakuupe kShutpipaasaanivRRittiH.30.

kuurmanaaDyaa.m sthairyam.31.

muurddhajyotiShi siddhadarshanam.32.

praatibhaadvaa sarvam.33.

hRRidaye chittasa.mvit.34.

*sattvapuruShayoratyantaasa~NkiirNayoH pratyayaavisheSho bhogaH
paraarthatvaatsvaartha- sa.myamaatpuruShaj~naanam. 35.*

tataH praatibhashraavaNavedanaadarshaasvaadavaarttaa jaayante.36.

te samaadhaavupasargaa vyutthaane siddhayaH.37.

*bandhakaaraNashaithilyaat prachaarasa.mvedanaachcha chittasya
parashariiraaveshaH.38.*

udaanajayaajjalapa~NkakaNTakaadiShvasa~Nga utkraantishcha.39.

samaanajayaajjvalanam.40.

shrotraakaashayoH sambandhasa.myamaaddivya.m shrotram.41.

kaayaakaashayoH

*sambandhasa.myamaallaghutuuulasamaapatteshchaakaashagamanam.
42.*

bahirakalpita

vRRittirmahaavidehaa

tataH

prakaashaavaraNakShayaH.43.

*sthuulasvaruupasuuShmaanvayaarthavattvasa.myamaad
bhuutajayaH.44.*

tato.aNimaadipraadurbhaavaH

kaayasampattaddharmaanabhighaatahcha.45.

ruupalaavaNyabalavajrasa.mhananatvaani kaayasampat.46.

*grahaNasvaruupaasmitaanvayaarthavattvasa.myamaadindriyajayaH.4
7.*

tato manojavitva.m vikaraNabhaavaH pradhaanajayashcha.48.

sattvapuruShaanyataakhyaatimaatrasya

sarvabhaavaadhiShThaatRRitva.m sarvaj~naatRRitva.m cha.49.

tadvairaagyaadapi doShabiijakShaye kaivalyam.50.

sthaanyupanimantraNe

sa~NgasmayaakaraNa.m

punaraniShTaprasa.mgaat.51.

kShaNatatkramayoH sa.myamaadvivekaja.m j~naanam.52.

*jaatilakShaNadeshairanyataanavachChedaattulyayostataH
pratipattiH.53.*

*taaraka.m sarvaviShaya.m sarvathaaviShayamakrama.m cheti
vivekaja.m j~naanam.54.*

sattvapuruShayoH shuddhisaame kaivalyamiti.55.

Chapter 4 - Emancipation

janmauShadhimantratapaHsamaadhijaaH siddhayaH.1.

jaatyantarapariNaamaH prakRRityapuuraat.2.

*nimittamaprayojaka.m prakRRitiinaa.m varaNabhedastu tataH
kShetrikavat.3.*

nirmaaNachittaanyasmitaamaatraat.4.

pravRRittibhede prayojaka.m chittamekamanekeShaam.5.

tatra dhyaanajamanaashayam.6.

karmaashuklaakRRiShNa.m yoginastrividhamitareShaam.7.

tatastadvipaakaanuguNaanaamevaabhivyaktirvaasanaanaam.8.

*jaatideshakaalavyavahitaanaamapyaanantarya.m
smRRitisa.mskaarayorekaruupatvaat.9.*

taasaamanaaditva.m chaashiSho nityatvaat.10.

*hetuphalaashrayaalambanaiH sa.mgRRihiitatvaadeShaamabhaave
tadabhaavaH.11.*

atiitanaagata.m svaruupatostyadhvabhedaaddharmaaNam.12.

te vyaktasuukShmaa guNaatmaanaH.13.

pariNaamaikatvaadvastutattvam.14.

vastusaame chittabhedaattayorvibhaktaH panthaaH.15.

na chaikachittatantra.m vastu tadapramaaNaka.m tadaa ki.m syaat.16.

taduparaagaapekShitvaachchittasya vastu j~naataaj~naatam.17.

*sadaa j~naataashchittavRRittayastatprabhoH
puruShasyaapariNaamitvaat.18.*

na tatsvaabhaasa.m dRRishyatvaat.19.

ekasamaye chobhayaanavadhaaraNam .20.

*chittaantaradRRishye buddhibuddheratiprasa~NgaH
smRRitisa.mkarashcha.21.*

*chiterapratisa.mkramaayaastadaakaaraapattau
svabuddhisa.mvedanam.22.*

draShTRRidRRishyoparakta.m chitta.m sarvaartham.23.

*tadasa.mkhyeyavaasanaabhishchitramapi
sa.mhatyakaaritvaat.24.*

paraartha.m

visheShadarshina aatmabhaavabhaavanaanivRRittiH.25.

tadaa vivekanimna.m kaivalyapraagbhaara.m chittam.26.

tachChidreShu pratyayaantaraaNi sa.mskaarebhyaH.27.

haanameShaa.m kleshavaduktam.28.

prasa.mkhyaane.apyakusiidasya

sarvathaa

vivekakhyaaterdharmameghaH samaadhiH.29.

tataH kleshakarmanivRRittiH.30.

tadaa

sarvaavaraNamalaapetasya

j~naanasyaa.a.anantyaajj~neyamalpam.31.

tataH kRRitaarthaanaa.m pariNaamakramasamaaptirguNaanaam.32.

kShaNapratiyogii pariNaamaaparaantanirgraahyaH kramaH.33.

*puruShaarthashuunyaanaa.m guNaanaa.m pratiprasavaH kaivalya.m
svaruupapратиShThaa vaa chitishaktiriti. 34.*